פורקים מרץ בלימוד. שיעור תוסס ב'אדרת אליהו'

"אהה, בתי!"

כשהרב זילברמן זצ"ל קיבל את בשורת האיוב על עקדת בתו ונכדיו על קידוש השם

היום העשרים לחודש מרחשוון תשמ"ט – יום לפני מערכת הבחירות הסוערת ביותר ביהדות החרדית – ייזכר לדורות כיום השחור במשפחת זילברמן.

מרת רחל וייס הי"ד, בתו של רבי יצחק שלמה, עלתה לאוטובוס מטבריה, שם התגוררה, לירושלים. יחד איתה היו בעלה הרב אליעזר ושלושת ילדיה הקטנים הי"ד – רפאל, נתנאל ואפרים. בעלה מצא מושב שקט ללמוד בו, והיא הלכה עם הילדים שביקשו לשבת במושב האחורי.

כשהאוטובוס נסע במבואות יריחו, השליכו מחבלים לעברו בקבוקי תבערה. האוטובוס הפך למאכולת אש. הנהג, בתושייה מהירה, פתח את הדלת, וכולם נמלטו אינסטינקטיבית בחסות המהומה. כשגב' וייס הגיעה אל הדלת, היא נזכרה בילדים שנותרו מאחור. היא חזרה אל המושב האחורי, בניסיון לחלץ אותם, ללא הצלחה.

חייל בשם דוד דילרוזה שקלט זאת, ניפץ את החלון עם קת הרובה שלו, והתחנן אליה שתוותר ותקפוץ, כי הילדים כבר במצב שלא ניתן להוציא אותם. אבל היא, התעקשה. דילרוזה ניסה למשוך אותה בכוח, אך היא כאילו נדבקה למקומה.

הוא קפץ משם, כשהוא עוד מצליח לשמוע אותה אומרת ממעמקי ליבה את פרשת 'שמע ישראל', לצד ילדיה העולים בסערה השמימה.

חודש מאוחר יותר, בשל הכוויות הרבות ושאיפת העשן תוך כדי ניסיונות ההצלה – הלך גם דוד דילרוזה לעולמו. הי"ד. המחבלים, אגב, נכנסו שוב ושוב לרשימות שחרור, כמחוות שונות של ממשלות ישראל לפלסטינים.

באמצע הלילה באו לבשר את בשורת האיוב לרבי יצחק שלמה ששקד עם בנו על תלמודם. רגע לפני שהוא נוחת לתוך תהום עמוקה של כאב, הוא עומד ואומר: "צידוק הדין זו חובה גמורה! צידוק הדין, כל יהודי יכול, בכל מצב – דבר ראשון צריך להצדיק את הדין. צדיק השם!"

ואז, רק אז, הוא מתנפץ בבכי מר.

"להתנחם", אמר "אני כבר לא יכול" – – –

בכאב נוראי כתב קינה על מותה ומות נכדיו על קידוש השם, כשהוא פותח אותה ב"נודה לעולם שמך השם ונגיל ברעדה".

בקינה הוא מבכה: "אהה, בתי, אחות נפשי, רשף געגועך למדה, מה אדמה לך, זוהר טהרך כברורה יחידה, אם על גמוליה ואל יונקה צמודה, אחריתך כראשיתך, וזאת לי לעדה... מנעי קולך מבכי ועינייך מדמעה, יש שכר לפעולתך"...

אב אחד לכולם. הגרי"ש זילברמן

שעוסק הרבה בתופעת הנשירה", מספר לנו אברך כשאנו משוחחים על השאלות הללו. "דיברנו על כך שרוב הנשירה היא באזורים חרדיים מובהקים, באחוזים ניכרים על פני חרדים שגרים במקומות מעורבים. הסיבה לכך היא, שילד במקום מעורב גָּדֵל לתוך הפרדה ברורה; יש 'אנחנו' ויש 'הם'. הוא מפתח מנגנוני הגנה פנימיים ששומרים אצלו על ריחוק. לעומתו, מי שנחשף בבת אחת לעולם אחר – עלול להתבלבל".

למעשה, חז"ל הלא גם אמרו אמירה ברורה לגבי 'דרכא אחרינא', מה שהביא את הקהילה ליצור מפה מאוד ברורה של היכן ללכת, דרך איפה ומתי.

"לא מזמן הלכתי עם הבן שלי", מספר לנו אותו אברך, "ועברה בסמוך אלינו קבוצה ממש בעייתית. מיהרתי להסתלק משם איתו, ואז שמעתי אותו ממלמל במנגינת הטעמים: 'ויאמר השם, יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עיניים'. זה ילד בכיתה ד', בלי יצר הרע, בעיניו הכל זה מה שהנביא אומר. לזה התכוון הרב: לגדול על ברכי התורה. איזו הסתכלות יפה וטהורה זו. הילד לא ראה משהו שצריך לומר לו 'נו'; הוא מיד הגיב בפסוקים מהחורבן, זוהי בעיניו המציאות".

הם חשים כי יש להם קשר מיוחד לבורא שביתו נמצא ליד ביתם, והם חשים בכל רגע את השכינה המתפלשת בעפר. "כתוב במקורות, שאנשי ירושלים בוכים בתשעה באב יותר מכולם", אומר אחד האברכים. "זה כאב שיכולת לראות על פניהם של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד ושל מהרי"ל דיסקין, וזה דבר שאנחנו זוכים להרגיש קצת יותר מאדם שלא גר או לומד כאן".

יחד עם הזכות העצומה שהם רואים במגורים בין החומות, הם רואים זאת גם כשליחות. "אנחנו שליחים של כלל ישראל על כל גווניו ושבטיו", הם אומרים. "יש דעה בגמרא שירושלים לא נתחלקה לשבטים, ירושלים המקודשת שייכת לכולם, כל מי שמבקר פה מרגיש את החיבור לירושלים,